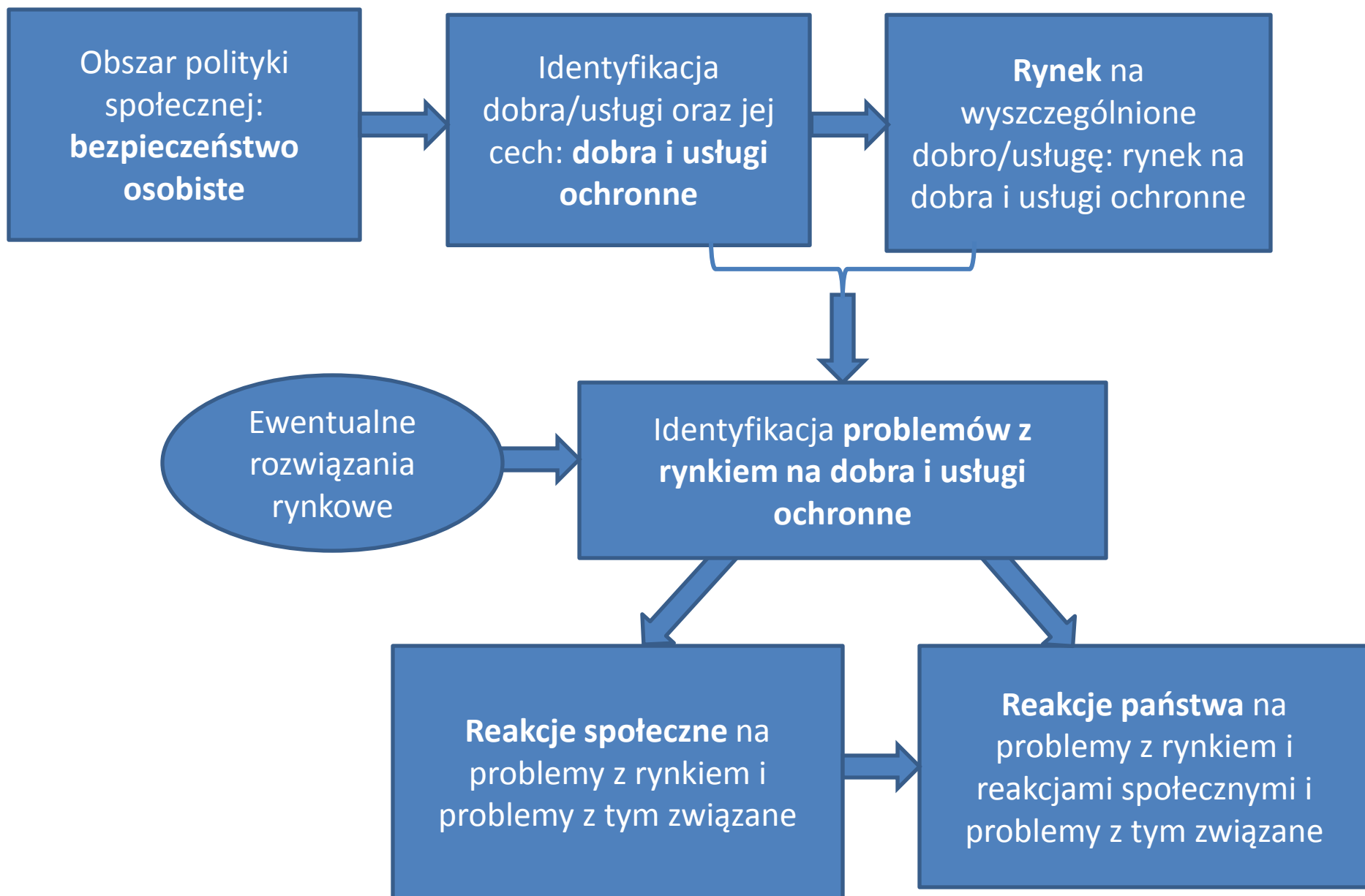

Polityka społeczna

dr hab. Ryszard Szarfenberg

Ochrona bezpieczeństwa osobistego

Bezpieczeństwo osobiste

- Dobro osoby (różne wymiary i aspekty), np. życie, zdrowie, sprawność, wolność, własność
- To, co godzi w dobro osoby, narusza je, wywołuje uszczerbek, szkodzi mu, krzywdzi osobę
 - Świadome działania (czyny) innych przeciwko dobru osoby, np. przemoc, uwięzienie, kradzież
 - Pozostałe czynniki godzące w dobro osoby
- Różne narzędzia i instrumenty oraz sposoby i metody zabezpieczania dobra osoby
 - Usługowe środki zabezpieczające, ochronne
 - Rzeczowe środki zabezpieczające, ochronne
- Zagadnienia związane z rekompensowaniem uszczerbków, szkód i krzywd, gdy już zostanie naruszone dobro osoby

Sprawcy i czyny

- Czyn to relacja między podmiotem czynu (sprawcą) a skutkami jego działania lub zaniechania:
sprawca + (nie)działanie + skutek = czyn
- Klasyfikacja czynów m.in.:
 - według rodzajów sprawców (np. sprawcy nieletni, sprawcy dorośli),
 - rodzajów ich działań (np. działania z użyciem przemocy, bez użycia przemocy),
 - rodzaju skutków tych działań (np. skutki dla samego sprawcy, skutki dla innych ludzi)

Czyny i dobro

- Sprawca działa lub powstrzymuje się od działania, w wyniku czego powstają skutki dla dobra:
 - samego sprawcy
 - innych ludzi
 - innych istot żywych
 - świata nieożywionego
- Ocena skutków czynów według ich wpływu na dobro:
 - zmniejszające dobro (szkodliwe)
 - zwiększające dobro (korzystne)
 - bez wpływu na dobro (neutralne)

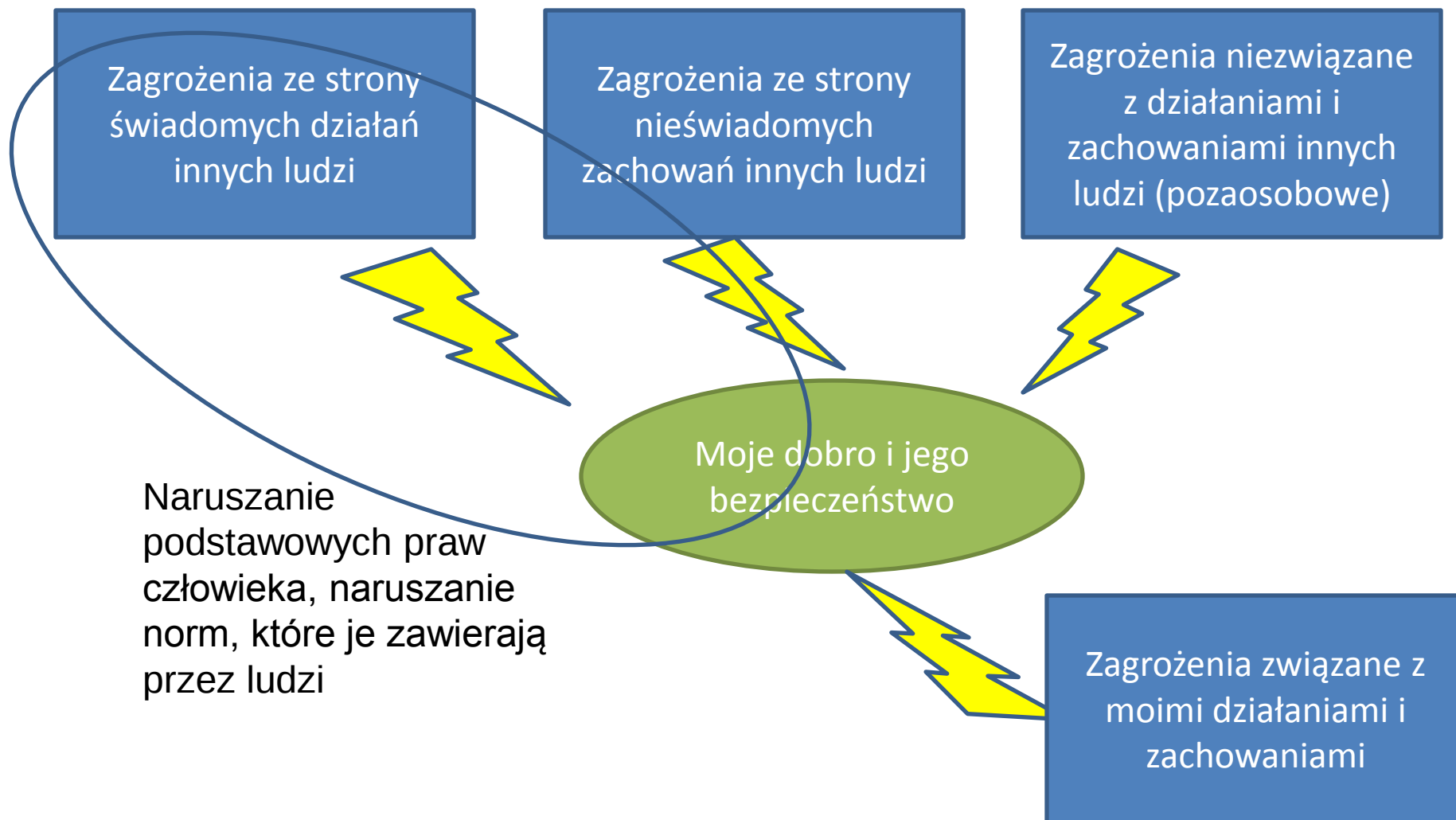
Czyny wpływające na dobro

Rodzaj skutków czynu ze względu na dobro innych ludzi	Rodzaj skutków ze względu na dobro sprawcy czynu	
	<i>Szkodliwe</i>	<i>Korzystne</i>
<i>Szkodliwe</i>	Czyny jednoznacznie szkodliwe	Czyny korzystne dla sprawcy, ale szkodliwe dla innych
<i>Korzystne</i>	Czyny szkodliwe dla sprawcy, ale korzystne dla innych	Czyny jednoznacznie korzystne

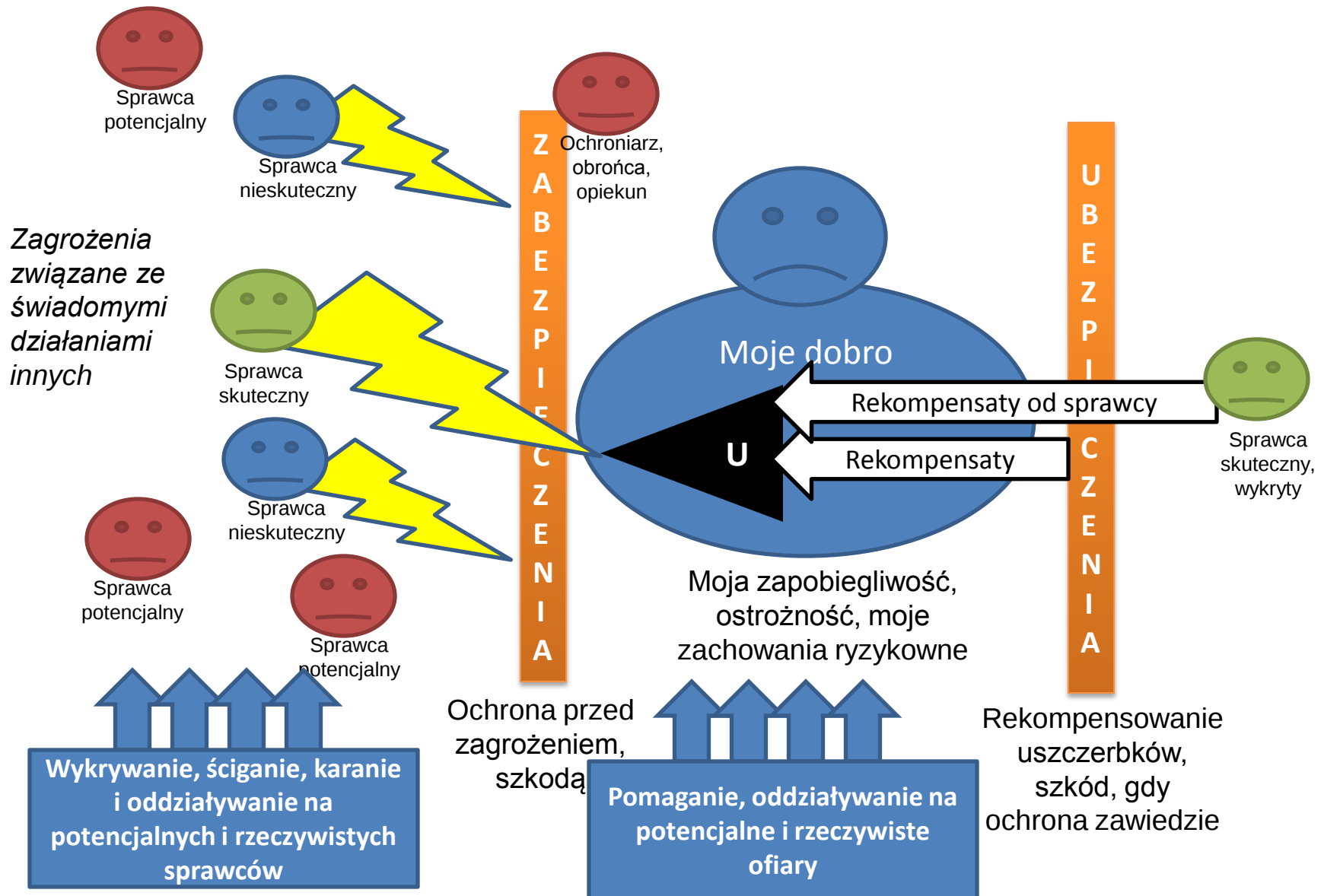
Korzyści odnoszone kosztem innych mogą się spotkać z reakcjami ich lub ich opiekunów, obrońców, przyjaciół. Reakcje te mogą polegać m.in. na:

- 1) żądaniu powstrzymania się od działań krzywdzących;
- 2) żądaniu rekompensaty za wyrządzone szkody;
- 3) żądaniu wymierzenia kary za wyrządzone szkody;
- 4) podjęciu działań odwetowych (zemsta za doznane krzywdy)

Zagrożenia dla dobra i bezpieczeństwa

Zabezpieczenie i ubezpieczenie

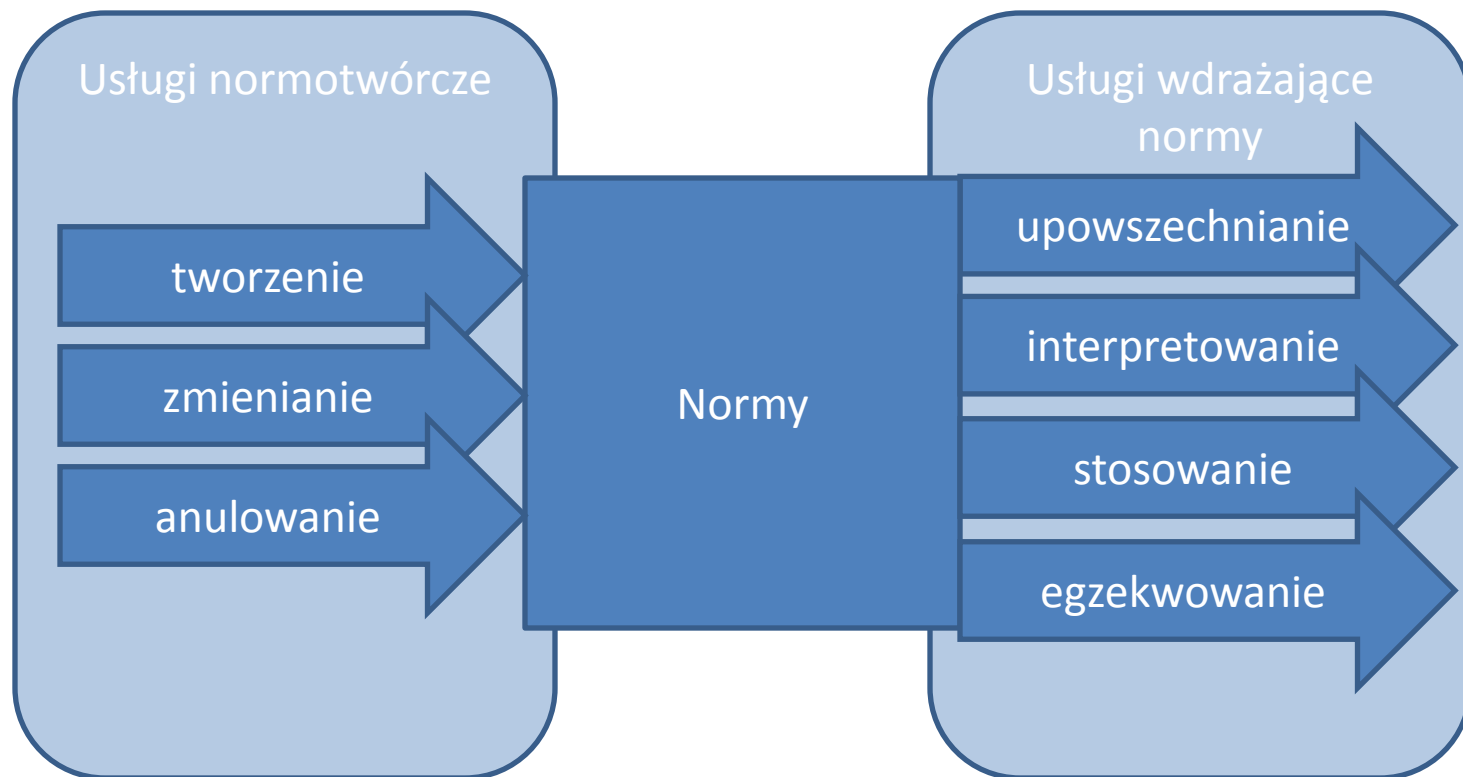
Znaczenie norm dla ochrony dobra osobistego ludzi i ich bezpieczeństwa

- Normy zawierają m.in.:
 - Wykazy chronionych dóbr (prawa jednostek)
 - Zakazy dokonywania czynów godzących w dobro ludzi
 - Nakazy rekompensowania szkód wyrządzonych ludziom
 - Wykazy kar i innych oddziaływań na sprawców naruszeń norm
 - Wykazy praw ofiar
 - Procedury czynności związanych ze stosowaniem powyższych norm

Usługi związane z normami

- Stanowienie norm ogólnie obowiązujących
- Upowszechnianie informacji o tym, jakie normy obowiązują
- Uczenie ludzi rozumienia i przestrzegania norm
- Wykrywanie czynów niezgodnych z normami oraz ich sprawców
- Ściganie sprawców czynów niezgodnych z normami
- Nakładanie sankcji karnych na wykrytych sprawców czynów niezgodnych z normami
- Wykonywanie sankcji karnych nałożonych na sprawców
- Obrona przed niesłusznym uznaniem za sprawcę czynów niezgodnych z normami
- Zapobieganie czynom niezgodnym z normami przez oddziaływanie na sprawców potencjalnych
 - Dotąd niekaranych
 - Już karanych (zapobieganie recydywie)

Usługi związane z normami

Normy a rynek

- Normy jako warunek wstępny działania wolnokonkurencyjnego rynku, jak więc rynek mógłby je sam wytworzyć?
- Czy ogólnie obowiązujące normy są dobrem rynkowym? Czy jest to dobro o charakterze publicznym? Czy produkcja takich norm byłaby opłacalna?
- Na czym polega konsumpcja norm? Kupowanie norm?
- Czy usługi stanowienia oraz egzekwowania norm mogą podlegać transakcjom kupna i sprzedaży?
- Czy usługi ochrony przed błędami i nadużyciami związanymi ze stanowieniem i egzekwowaniem norm mogą być kupowane i sprzedawane?

Usługi związane z bezpieczeństwem

- [-] 80 - USŁUGI DETEKTYWISTYCZNE I OCHRONIARSKIE
 - [-] 80.1 - USŁUGI OCHRONIARSKIE, Z WYŁĄCZENIEM OBSŁUGI SYSTEMÓW BEZPIECZEŃSTWA
 - [-] 80.10 - USŁUGI OCHRONIARSKIE, Z WYŁĄCZENIEM OBSŁUGI SYSTEMÓW BEZPIECZEŃSTWA
 - [-] **80.10.1 - Usługi ochroniarskie, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa**
 - [+] 80.10.11 - Usługi ochroniarskie związane z transportem pojazdami opancerzonymi
 - [+] 80.10.12 - Usługi strażników
 - [+] 80.10.19 - Pozostałe usługi ochroniarskie
 - [+] 80.2 - USŁUGI OCHRONIARSKIE W ZAKRESIE OBSŁUGI SYSTEMÓW BEZPIECZEŃSTWA
 - [+] 80.3 - USŁUGI DETEKTYWISTYCZNE

Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług

Systemy
bezpieczeństwa:

- System integrujący
- System wykrywania i sygnalizacji pożaru
- System sygnalizacji i wykrywania włamania
- System telewizji dozorowej
- System kontroli dostępu
- System wykrywania niebezpiecznych gazów

Rynek usług ochroniarskich

Reakcje społeczne

- Samosądy, protesty społeczne
- Społeczna aktywność normotwórcza – normy zwyczajowe i obyczajowe
- Społeczne rozpowszechnianie informacji o obowiązujących normach
- Społeczna aktywność mająca na celu egzekwowanie norm – nieformalne sankcje pozytywne (nagradzanie zachowań zgodnych z normami) i negatywne (kary za zachowania niezgodne z normami)
- Usługi tworzenia, stanowienia i egzekwowania norm oferowane przez jednostki i organizacje nie nastawione na zysk

Reakcje społeczne - przykład

Czarny marsz w Pile 14.09.2009r.

twoje7dni

Liczba filmów: 37

Subskrybuj

Ściągnij ten plik wideo

www.7dni.pila.pl

1:11 / 3:06

360p

twoje7dni — 14 IX 2009 — Czarny Marsz Przeciwko Przemocy przeszedł ulicami Piły.
Uczestniczyło w nim około 1000 osób.

1708
wyświetleń

Reakcje społeczne - przykłady

LISTA ORGANIZACJI WSPIERAJĄCYCH OFIARY PRZESTĘPSTW

opracowana na podstawie informacji nadesłanych przez prezesów sądów apelacyjnych i zawierająca inne organizacje niż wymienione w Wykazie instytucji, organizacji społecznych, fundacji i stowarzyszeń, o których mowa w art. 47 i 49 kodeksu karnego, zamieszczonym w obwieszczeniu Ministra Sprawiedliwości z 4 marca 2005r. (Dz. Urz. MS Nr 2, póź. 6).

1. Stowarzyszenie Przeciwko Zbrodni im. Jolanty Brzozowskiej w Warszawie, ul. Wiśniowa 58/9,
2. Biuro Rzecznika Praw Ofiar w Warszawie, ul. Okężna 57,
3. Ośrodek „Dom” dla ofiar przemocy w rodzinie prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Bezdomnym w Warszawie, ul. Walecznych 59,
4. Fundacja Ośrodek Informacji Środowisk Kobiet „Ośka” w Warszawie, ul. Fałata 2/48,
5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej Fundacji Ecce Homo w Warszawie, ul. Osowska 81,
6. Stowarzyszenie „Razem Przeciwko Przemocy” w Warszawie, ul. Białobrzaska 34/137,
7. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w Warszawie, ul. Szczotkarska 48a,
8. Centrum Pomocy Rodzinie Przeciw Przemocy - Wyrównać Szansę Stowarzyszenie ASLAN w Warszawie, ul. Nowolipie 17,
9. Fundacja Dzieciom Ofiarom Przemocy w Rodzinie w Warszawie, ul. Linleya 12,
10. Fundacja Pomocy Dzieciom Ofiarom Gwałtu i Przemocy w Warszawie, ul. Wyzwolenia 11/19
11. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny im. Pro f. Adama Grucy w Otwocku,
12. Stowarzyszenie Pomocy Mieszkaniowej dla Sierot w Baranowie k/Poznań,
13. Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” na Rzecz Pomocy Potrzebującym i Zapobieganie Patologiom Społecznym w Grajniku,
14. Fundacja „Centrum” Rehabilitacji Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych w Katowicach,
15. Polskie Stowarzyszenie Walki z Kalectwem Zarząd Główny w Warszawie,
16. „Przyszłość dla Dzieci” Fundacja w Olsztynie,
17. Polskie Towarzystwo Psychologiczne Zespół ds. Wiktyologii Oddział w Bielsko -Białej,
18. Bydgoskie Centrum Wsparcia Rodziny w Bydgoszczy,
19. Stowarzyszenie „Medar” w Bydgoszczy,
20. Społeczny Komitet Wspierania Pomnika - Szpitala Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie,
21. Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Judym” w Kołaczku k. Szubina,
22. Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii w Bydgoszczy,
23. Ośrodek Terapii Dzieci i Młodzieży w Gdańsku, ul. Raławicka 17,
24. Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Integracja” w Kościerzynie,
25. Fundacja Pomocy Osobom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych ze Schorzeniami Narządów Ruchu w Wejherowie,
26. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie w Pelplinie,
27. Stowarzyszenie „Bliżej Rodziny” w Tczewie,
28. Środkowopolska Fundacja Pomocy Ofiarom Wypadków Komunikacyjnych w Warszawie,

Reakcje państwa

- Wspieranie finansowe i regulowanie organizacji rynkowych i społecznych mających cele związane z normami
- Stanowienie ogólnie obowiązujących norm przez państwo – władza ustawodawcza (w demokracji ustawodawcy są wybierani przez obywateli)
- Państwowe publikatory zawierające normy, których źródłem jest ustawodawca (informacja o normach obowiązujących)
- Egzekwowanie norm przez ludzi zatrudnionych w państwowym systemie wymiaru sprawiedliwości (np. państwowe sądownictwo, prokuratura, policja, więziennictwo)
- Ustanowienie norm, których muszą przestrzegać ustawodawcy i personel systemu wymiaru sprawiedliwości (ograniczenia swobody działania wymiaru sprawiedliwości)

Dobra chronione prawem karnym

W KK określono przestępstwa przeciwko:

- 1. pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne**
- 2. Rzeczypospolitej Polskiej, obronności**
- 3. życiu i zdrowiu**
- 4. bezpieczeństwu powszechnemu, bezpieczeństwu w komunikacji**
- 5. Środowisku**
- 6. Wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności**
- 7. Rodzinie i opiece**
- 8. czci i nietykalności cielesnej**

Dobra chronione prawem karnym cd.

W KK określono przestępstwa przeciwko cd.:

- 9. Prawom osób wykonujących pracę zarobkową**
- 10. Działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego**
- 11. Wymiarowi sprawiedliwości**
- 12. Wyborom i referendum**
- 13. Porządkowi publicznemu**
- 14. Ochronie informacji**
- 15. Wiarygodności dokumentów**
- 16. Mieniu**
- 17. Obrotowi gospodarczemu**
- 18. Obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi**

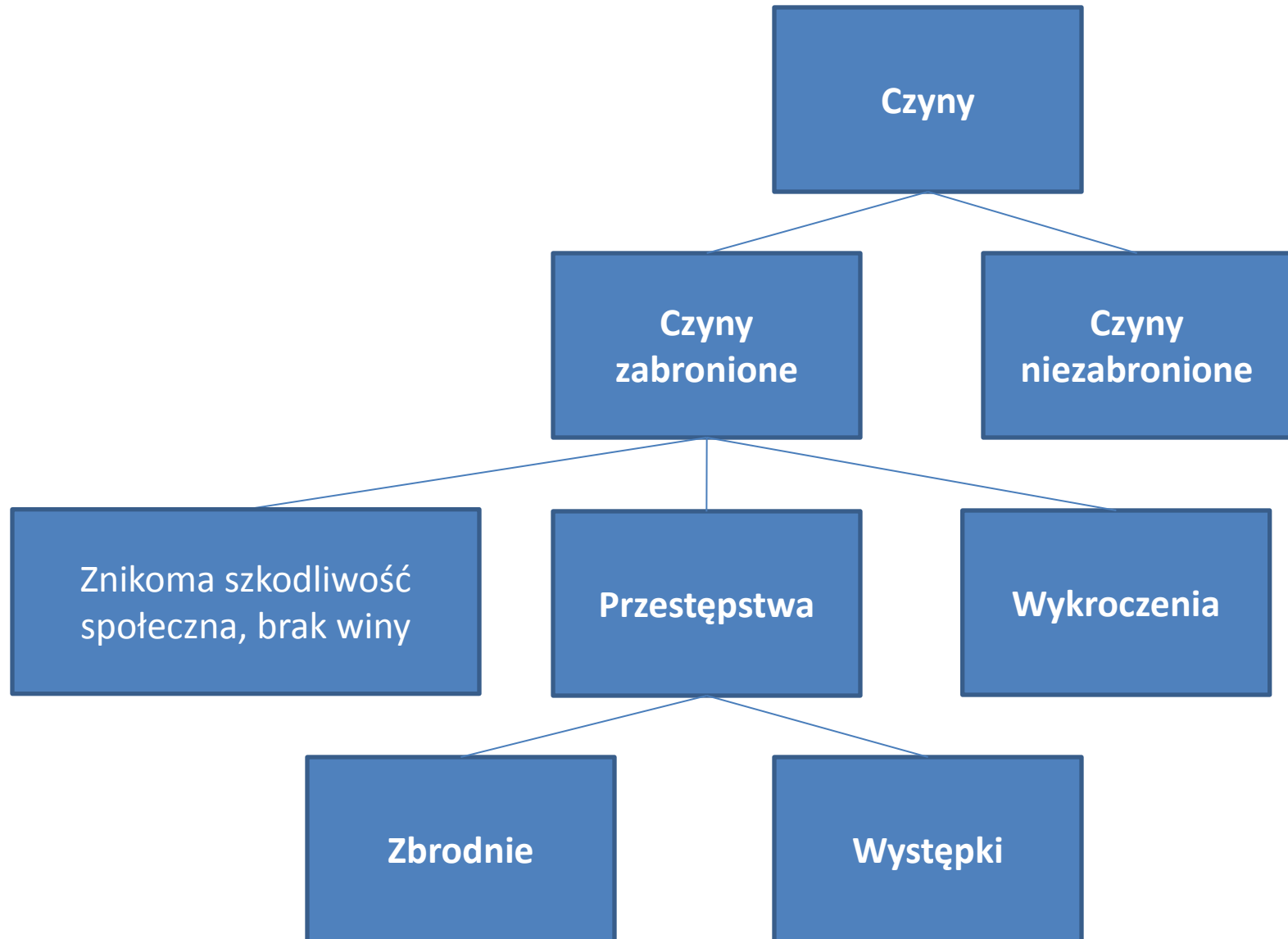
Naruszenie norm w prawie

- „Przestępstwo jest **zbrodnią** albo **występkiem**. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą. Występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc” (art. 7 Kodeksu Karnego)
- Nie wszystkie czyny zabronione są przestępstwami: „Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego **społeczna szkodliwość** jest znikoma. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać **winy** w czasie czynu” (art. 1 KK)

Wykroczenie w prawie

- Wykroczenie to „czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5000 złotych lub nagany” (art. 1 Kodeksu Wykroczeń)
- „Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu” (art. 1 KW)

Przestępstwa i wykroczenia

Kary w prawie karnym

- Grzywna
- Ograniczenie wolności (maks. do 12 miesięcy, m.in. skazany „jest obowiązany do wykonywania pracy wskazanej przez sąd”)
- Pozbawienie wolności
- 25 lat pozbawienia wolności
- Dożywotnie pozbawienie wolności

Środki karne w prawie karnym

1. pozbawienie praw publicznych,
2. zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej,
3. zakaz prowadzenia pojazdów,
4. przepadek przedmiotów,
5. obowiązek naprawienia szkody,
6. nawiązka,
7. świadczenie pieniężne,
8. podanie wyroku do publicznej wiadomości.

Policja

- Policja - umundurowana i uzbrojona formacja **służąca społeczeństwu** (art. 1 u. o policji)
- Zadania ustawowe policji m.in.:
 - **ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia** przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
 - **ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego**, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania,
 - **inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń** oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi,
 - **wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców**,
 - **nadzór nad strażami gminnymi (miejskimi)** oraz nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi

Prokuratura

- Zadaniem prokuratury jest **strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw** (art. 1 u. o prokuraturze)
- Zadania ustawowe prokuratury m.in.:
 - prowadzenie lub nadzorowanie postępowania przygotowawczego w sprawach karnych oraz sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądami;
 - wytaczanie powództw w sprawach karnych i cywilnych...
 - podejmowanie środków... zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w postępowaniu sądowym...
 - sprawowanie nadzoru nad wykonaniem postanowień o tymczasowym aresztowaniu oraz innych decyzji o pozbawieniu wolności;
 - prowadzenie badań w zakresie problematyki przestępczości oraz jej zwalczania i zapobiegania
 - zaskarżanie do sądu niezgodnych z prawem decyzji administracyjnych
 - koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw, prowadzonej przez inne organy państwowe

Instrumenty prewencyjne

Tabela 4. Typy oddziaływania w policyjnych programach prewencyjnych

Lp.	Rodzaj policyjnego programu prewencyjnego	Typ oddziaływania					
		infor- macyj- ne	eduka- cyjne	alterna- tywy	inter- wencyj- ne	zmiana środo- wiska	zmiana przepi- sów
1.	Sąsiedzki program bezpieczeń- stwa	X	X		X	X	
2.	Bezpieczny ogród	X	X		X	X	
3.	Senior	X	X				
4.	Szkoła – rodzina – środowisko	X	X	X	X	X	
5.	Bezpieczna szkoła	X	X	X	X		
6.	Przemoc w szkole	X	X	X	X		
7.	Program edukacyjne komplek- sowe	X	X				
8.	Prewencja, ale inaczej	X	X				
9.	Inne programy edukacyjne	X					
10.	Zagospodarowanie czasu wolne- go	X	X	X			
11.	Bezpieczny wypoczynek	X	X	X		X	
12.	Programy przeciw uzależnie- niom	X	X		X		
13.	Przestępczość związana z se- ksem	X			X		
14.	Pomoc ofiarom przestępstw	X	X		X	X	
15.	Niebieska karta	X	X		X	X	

*T. Cielecki,
Prewencja
kryminalna
, 2004, s.
262*

Instrumenty prewencyjne cd.

Tabela 4. Typy oddziaływania w policyjnych programach prewencyjnych

Lp.	Rodzaj policyjnego programu prewencyjnego	Typ oddziaływania					
		infor- macyj- ne	eduka- cyjne	alterna- tywy	inter- wencyj- ne	zmiana środo- wiska	zmiana przepi- sów
16.	Bezpieczny biznes, banki, handel	X	X		X	X	
17.	Napady rabunkowe	X	X		X		
18.	Kradzieże samochodów	X	X		X		
19.	Znakowanie przedmiotów	X	X			X	
20.	Edukacja wiktymologiczna dorosłych	X	X				
21.	Monitoring miejsc zagrożonych				X	X	
22.	Ochrona mniejszości i cudzoziemców	X			X		
23.	Bezpieczna droga do szkoły	X	X		X	X	
24.	Programy likwidacji niebezpiecznych miejsc				X	X	
25.	Edukacja bezpiecz. ruchu drogowego	X	X				
26.	Symboliczne ostrzeżenia	X					
27.	Powiatowy program zapobiegania przestępczości bezpieczny powiat, miasto	X	X	X	X	X	X

*T. Cielecki,
Prewencja
kryminalna
, 2004, s.
262*

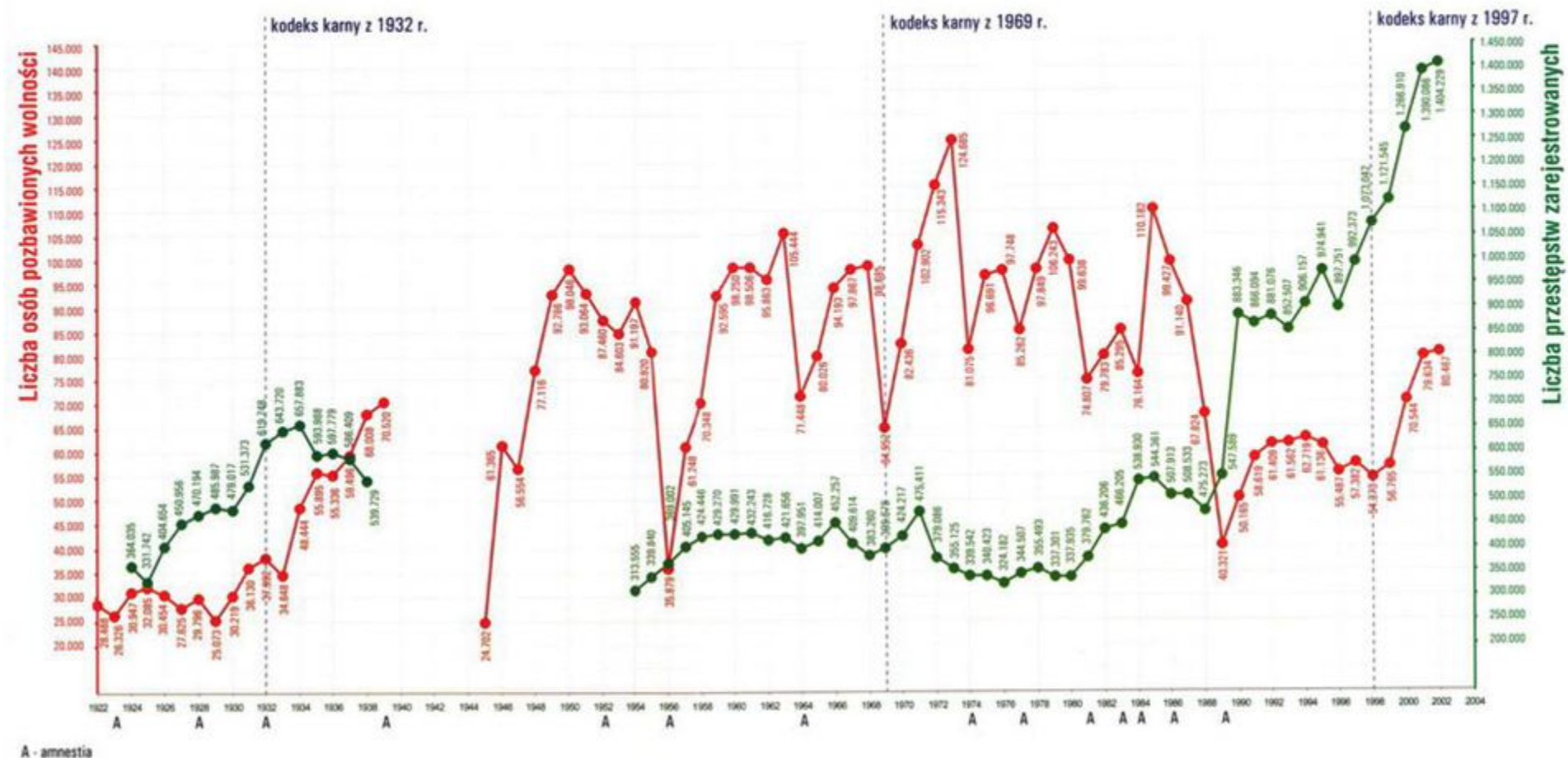
Instrumenty prewencyjne cd.

Tabela 5. Zakresy działania policyjnych programów prewencyjnych

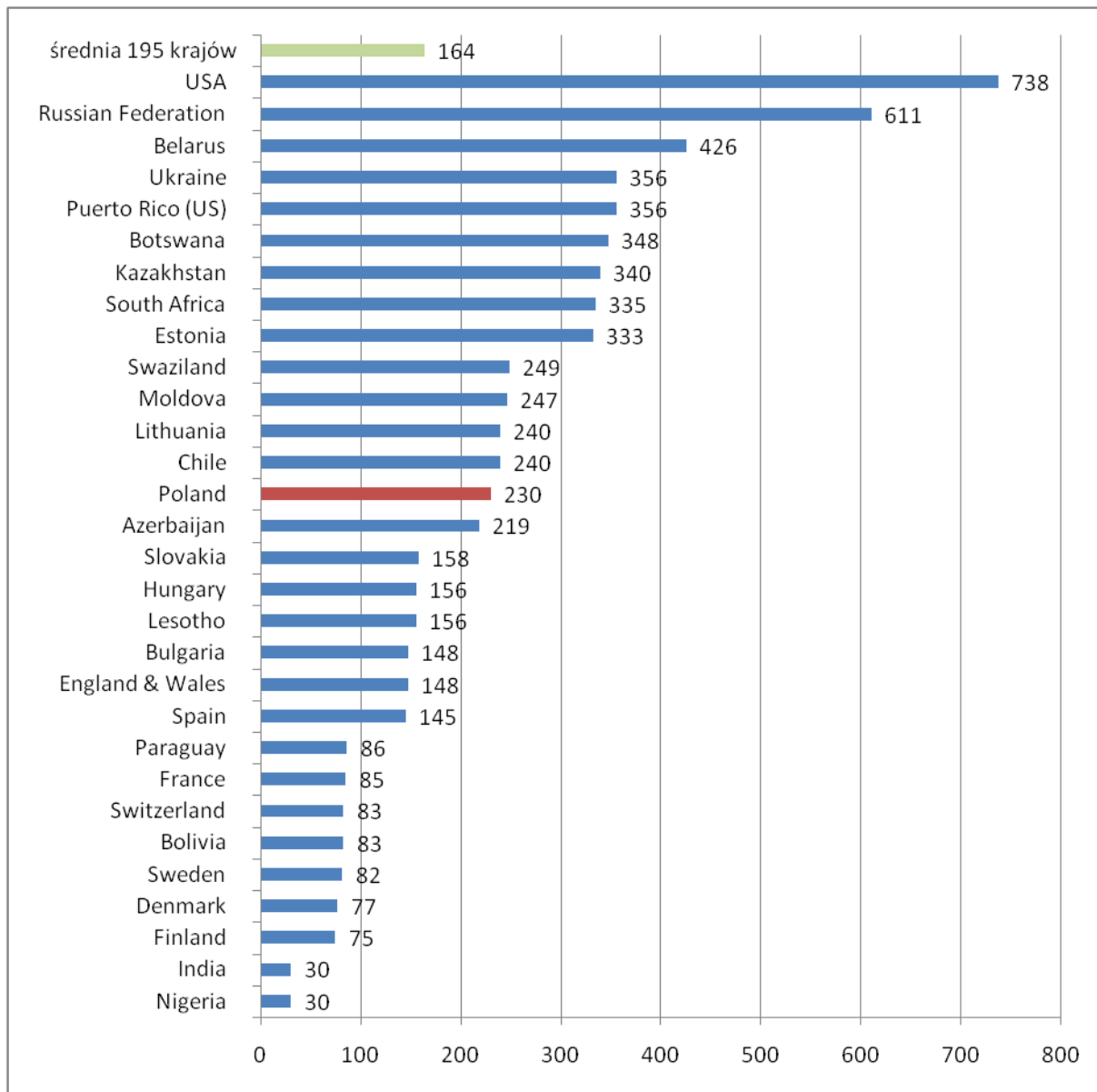
Lp.	Policyjne programy prewencyjne	I rzędu			II rzędu			III rzędu		
		grupy lud- ności	czynniki socjalizacji	warunki społeczne	sprawca	sytuacja	ofiara	alternaty- wy dla kar	wsparcie resocjali- zacji	integracja po zwol- nieniu
1.	Sąsiedzki program bezpieczeństwa		X	X		X	X			
2.	Bezpieczny ogród					X	X			
3.	Senior	X				X	X			
4.	Szkoła – rodzina – środowisko	X	X		X	X	X			
5.	Bezpieczna szkoła	X	X		X	X	X			
6.	Przemoc w szkole	X	X		X	X	X			
7.	Programy edukacyjne – kompleksowe	X	X							
8.	Prewencja, ale inaczej		X							
9.	Inne programy edukacyjne	X								
10.	Zagospodarowanie czasu wolnego		X							
11.	Bezpieczny wypoczynek		X			X	X			
12.	Programy przeciw uzależnieniom	X			X		X			
13.	Przestępczość związana z seksem				X		X			
14.	Pomoc ofiarom przestępstw	X			X	X	X			
15.	Niebieska karta	X			X	X	X			
16.	Bezpieczny biznes, banki, handel					X	X			
17.	Napady rabunkowe					X	X			
18.	Kradzieże samochodów					X	X			
19.	Znakowanie przedmiotów					X	X			
20.	Edukacja wiktymologiczna dorosłych	X					X			
21.	Monitoring miejsc zagrożonych				X	X	X			
22.	Ochrona mniejszości i cudzoziemców	X					X			
23.	Bezpieczna droga do szkoły	X				X	X			
24.	Programy likwidacji niebezpiecznych miejsc			X		X				
25.	Edukacja bezpiecz. ruchu drogowego	X				X				
26.	Symboliczne ostrzeżenia									
	Powiatowy program zapobiegania przestępczości bezpieczny powiat, miasto	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Kara pozbawienia wolności

LICZBA OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI W POLSCE W LATACH 1922-1939 (stan na dzień 1 stycznia)
I W LATACH 1945-2002 (stan na dzień 31 grudnia)
ORAZ LICZBA PRZESTĘPSTW ZAREJESTROWANYCH W LATACH 1924-1938
I W LATACH 1954-2002

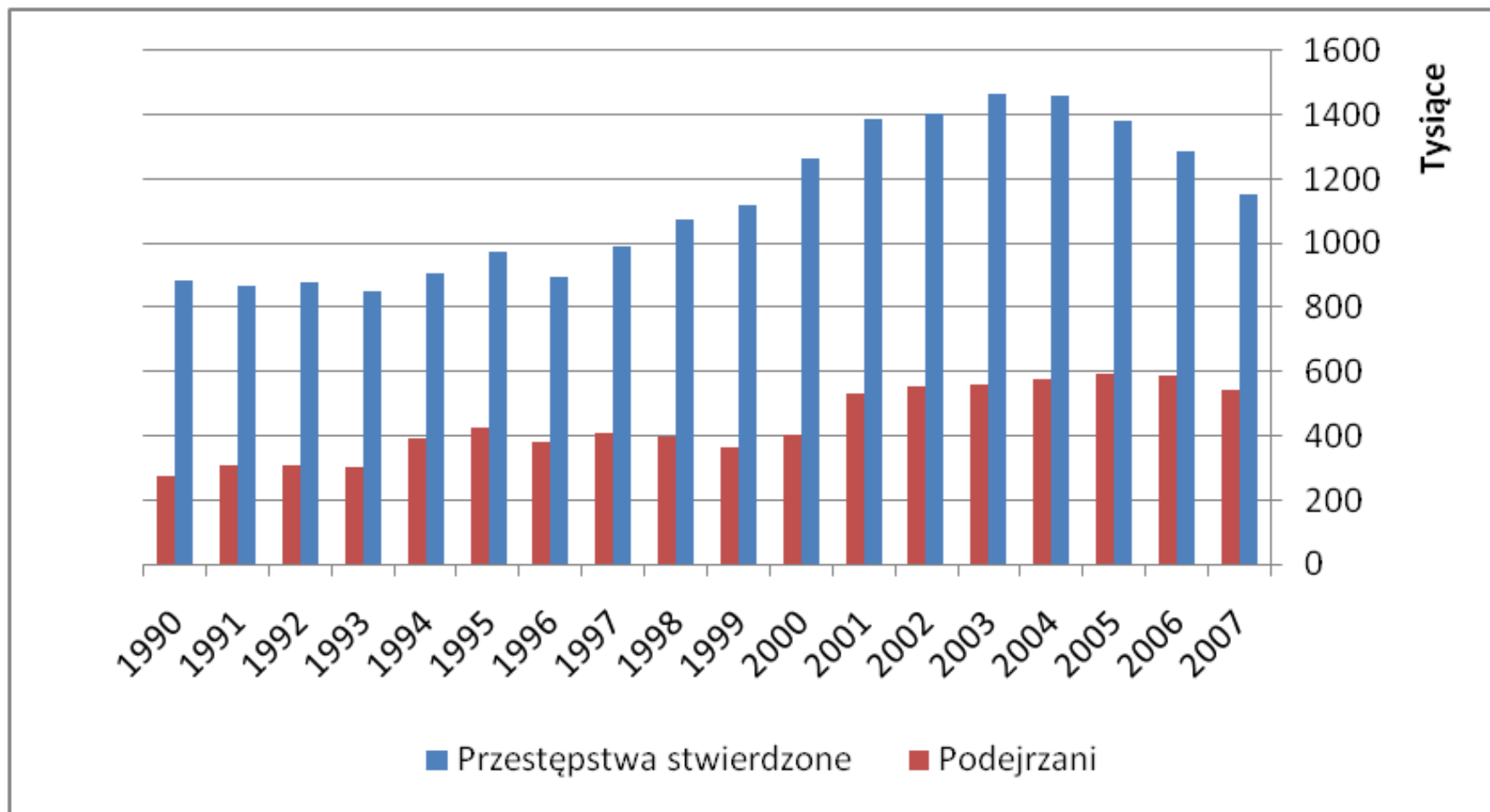

Populacja więźniów porównawczo

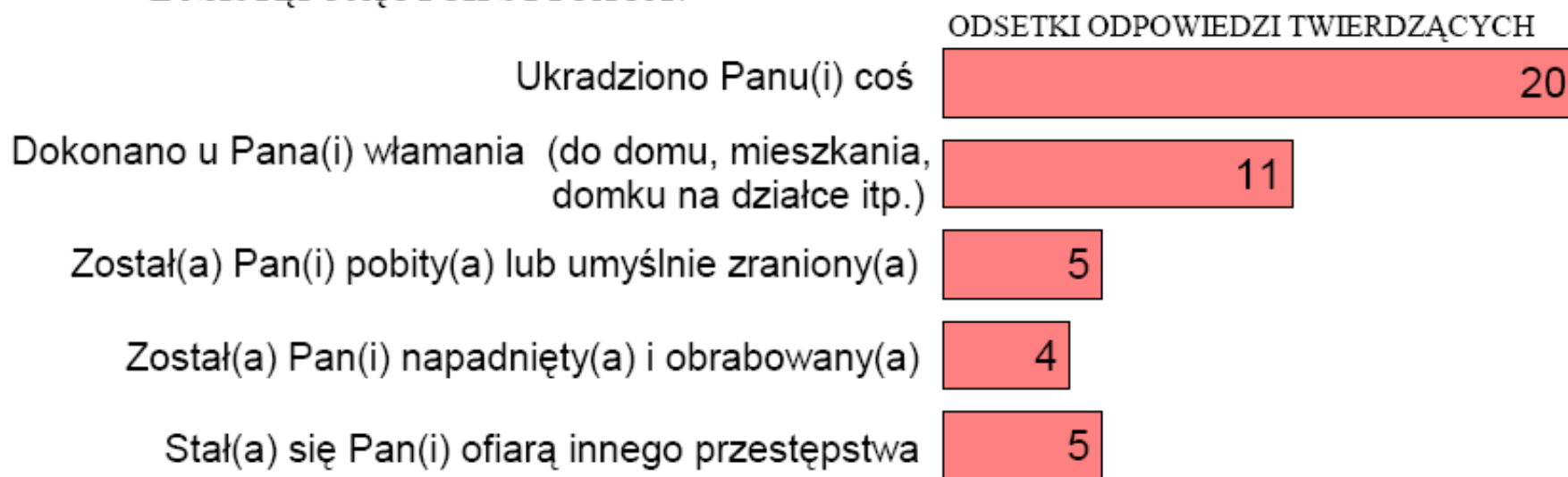
Więźniowie na 100 tys.
ludności danego kraju
(wybrane kraje z
przedziałów do 100, do 200
itd., statystyki dla lat od 2003
do 2006). Zastanawiające
jest absolutne
przodownictwo USA. Za
World Prison Population:
[http://www.kcl.ac.uk/depsta/
aw/lawnews/uploads/file/icp
s/downloads/world-prison-
pop-seventh.pdf](http://www.kcl.ac.uk/depsta/law/news/uploads/file/icps/downloads/world-prison-pop-seventh.pdf)

Przestępstwa stwierdzone i podejrzani w Polsce

Przestępstwa w sondażach

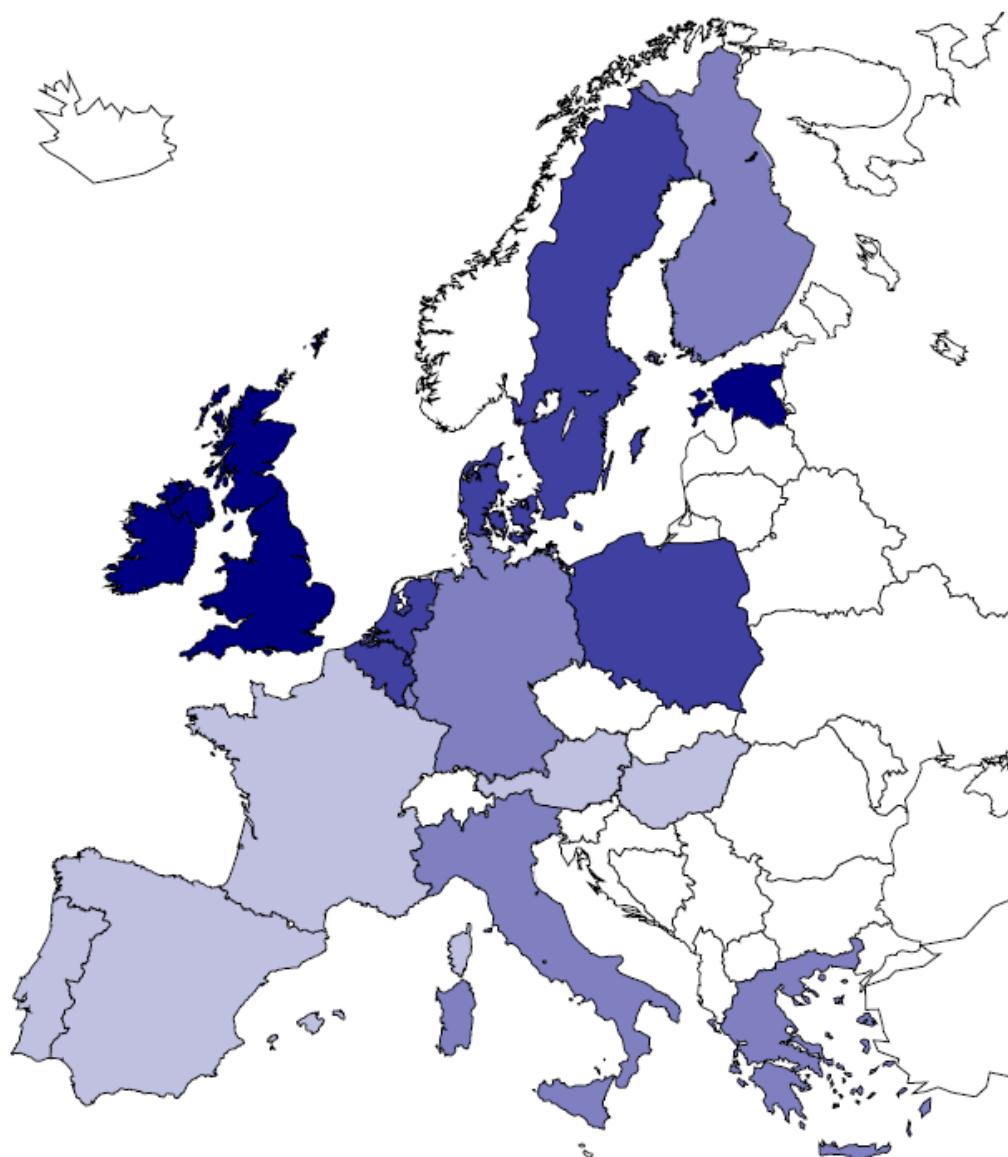
RYS. 7. CZY W OSTATNICH PIĘCIU LATACH PRZYDARZYŁA SIĘ PANU(I) KTÓRAŚ Z NASTĘPUJĄCYCH SYTUACJI?

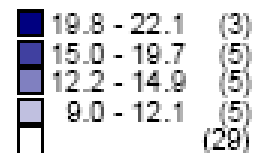
Komunikat z badań CBOS: Czy czujemy się bezpiecznie?

http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2007/K_077_07.PDF

Przestępstwa w sondażach porównawczo

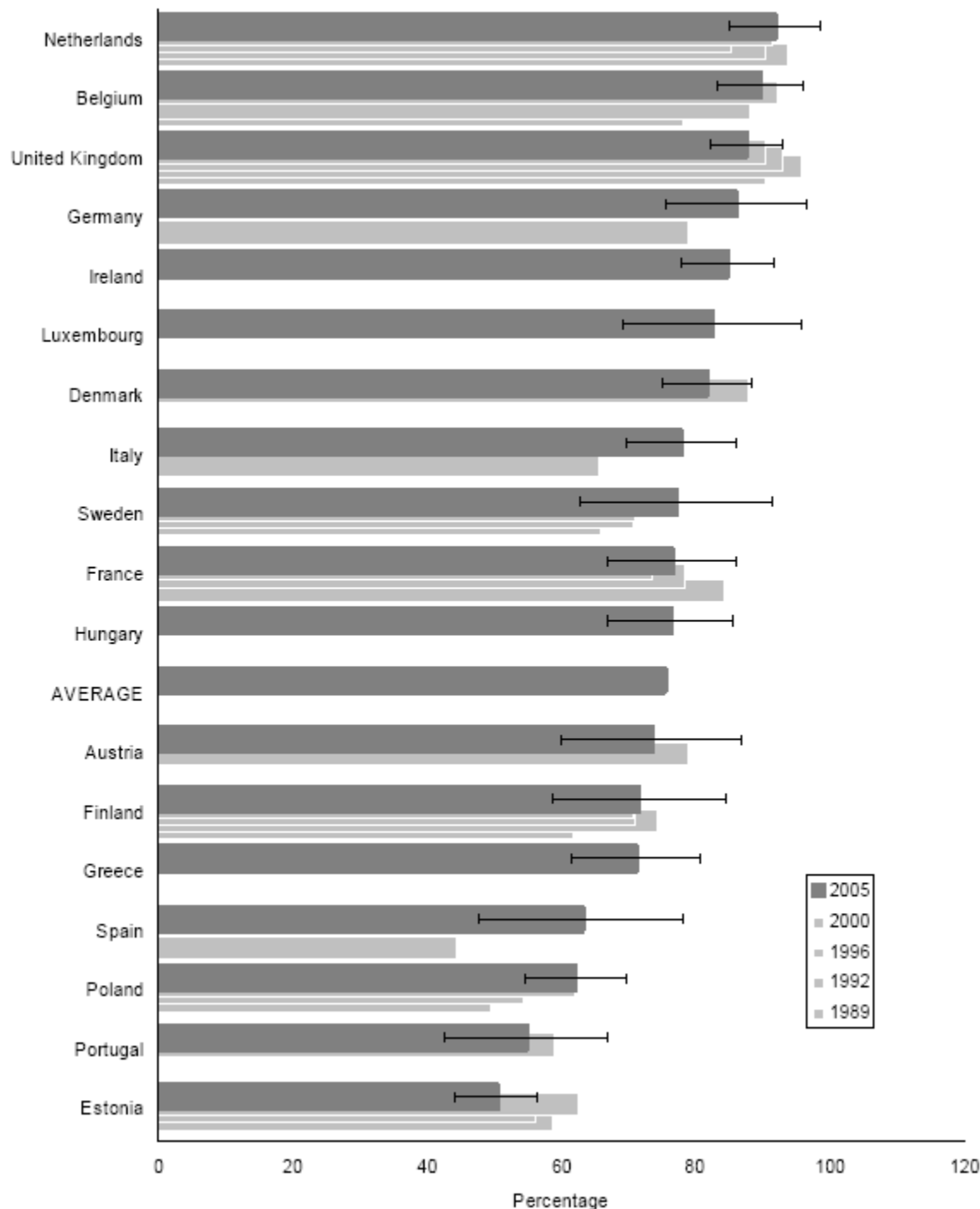

Jednoroczna stopa wiktymizacji
dla 10 przestępstw w 2004 r.

Z raportu *The Burden of Crime in the EU*

Zgłaszalność przestępstw na policję - włamania

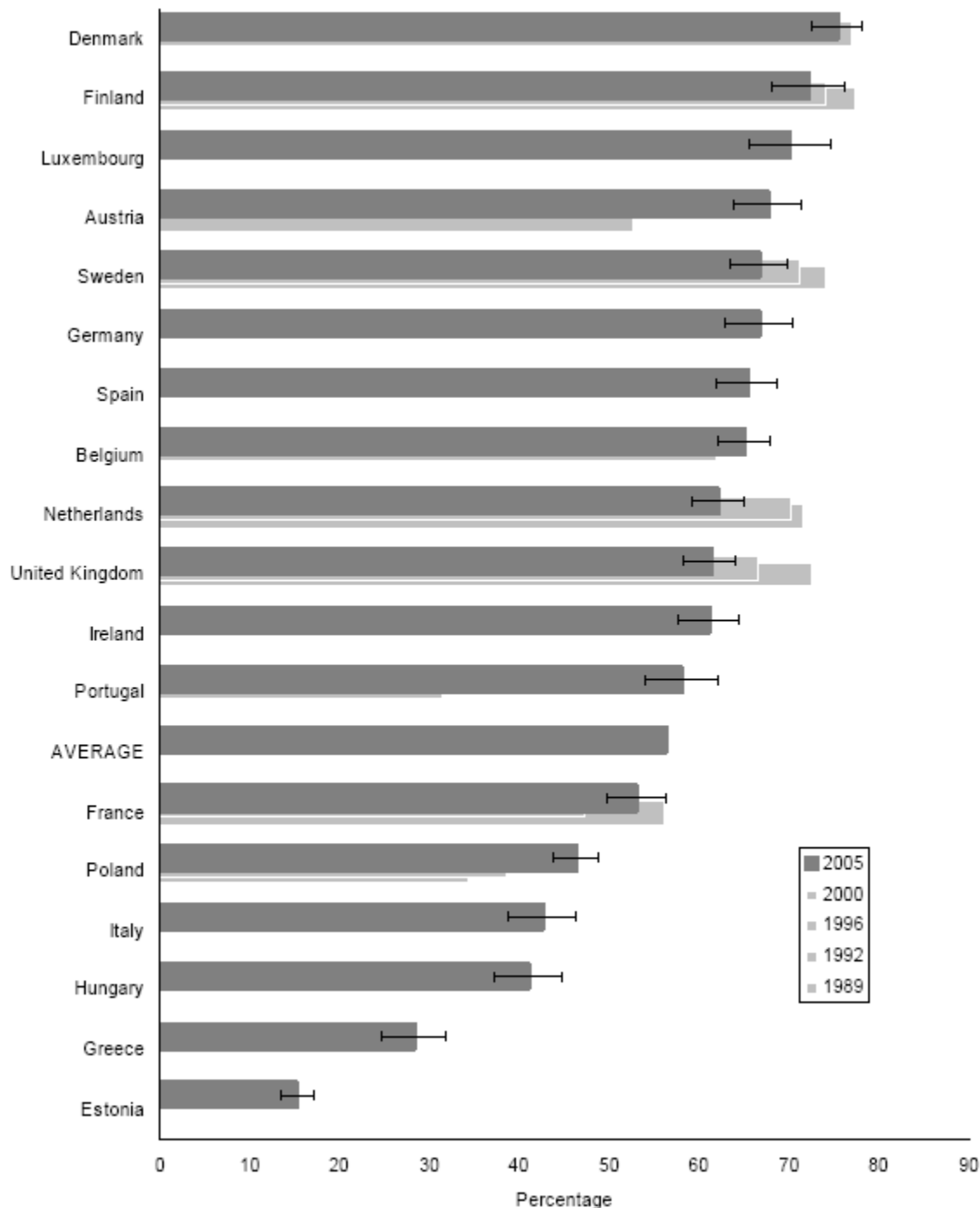
Odsetek osób, które
stwierdziły, że były
ofiara włamania i które
zgłosiły przestępstwo
na policję

Z raportu *The Burden of Crime in
the EU*

Dlaczego niska zgłaszalność?

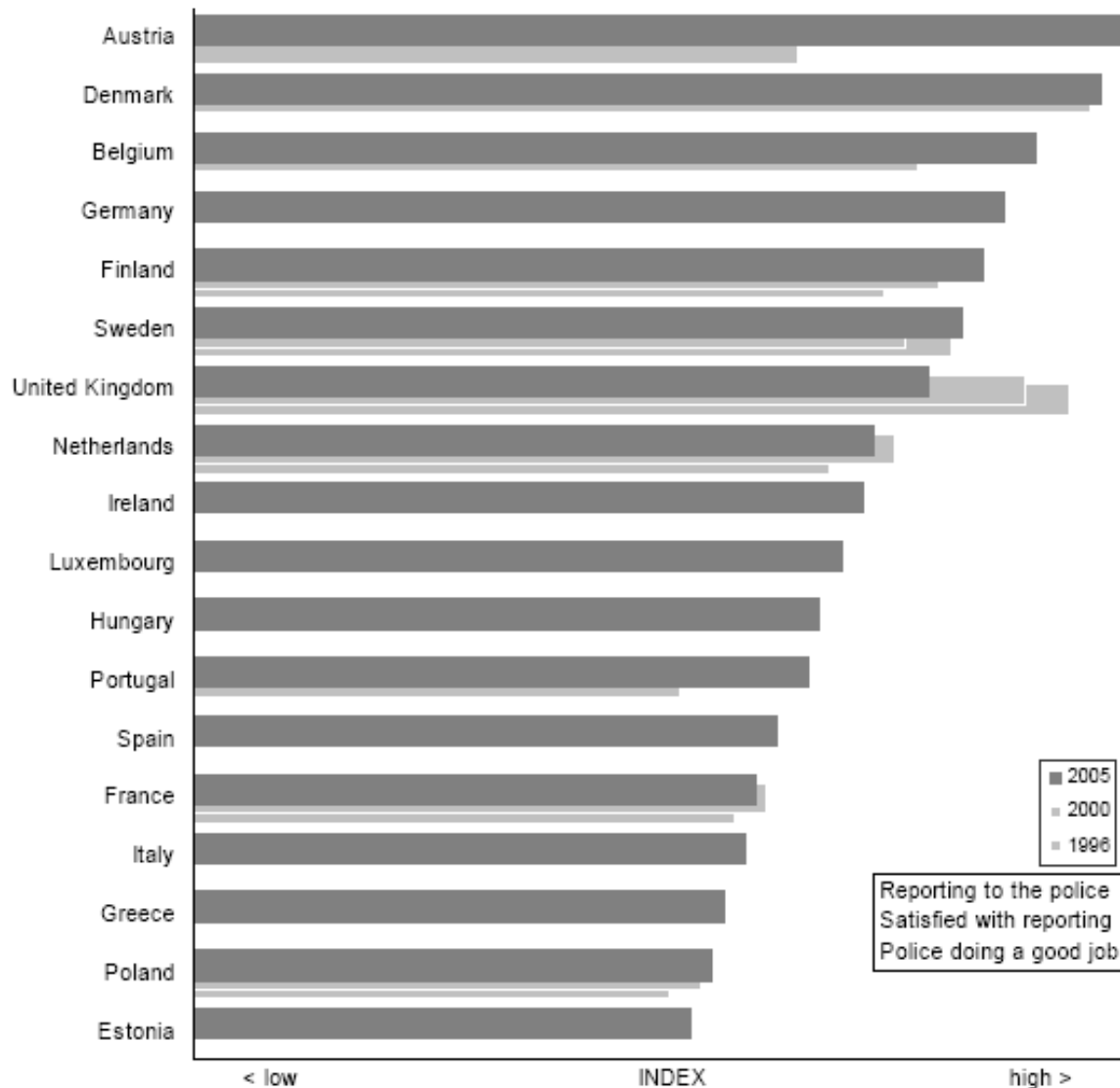

Zadowolenie z reakcji policji na zgłoszenie

Odsetek zadowolonych z reakcji policji na zgłoszenie przestępstwa – średnie dla 5 przestępstw w ciągu ostatnich 5 lat

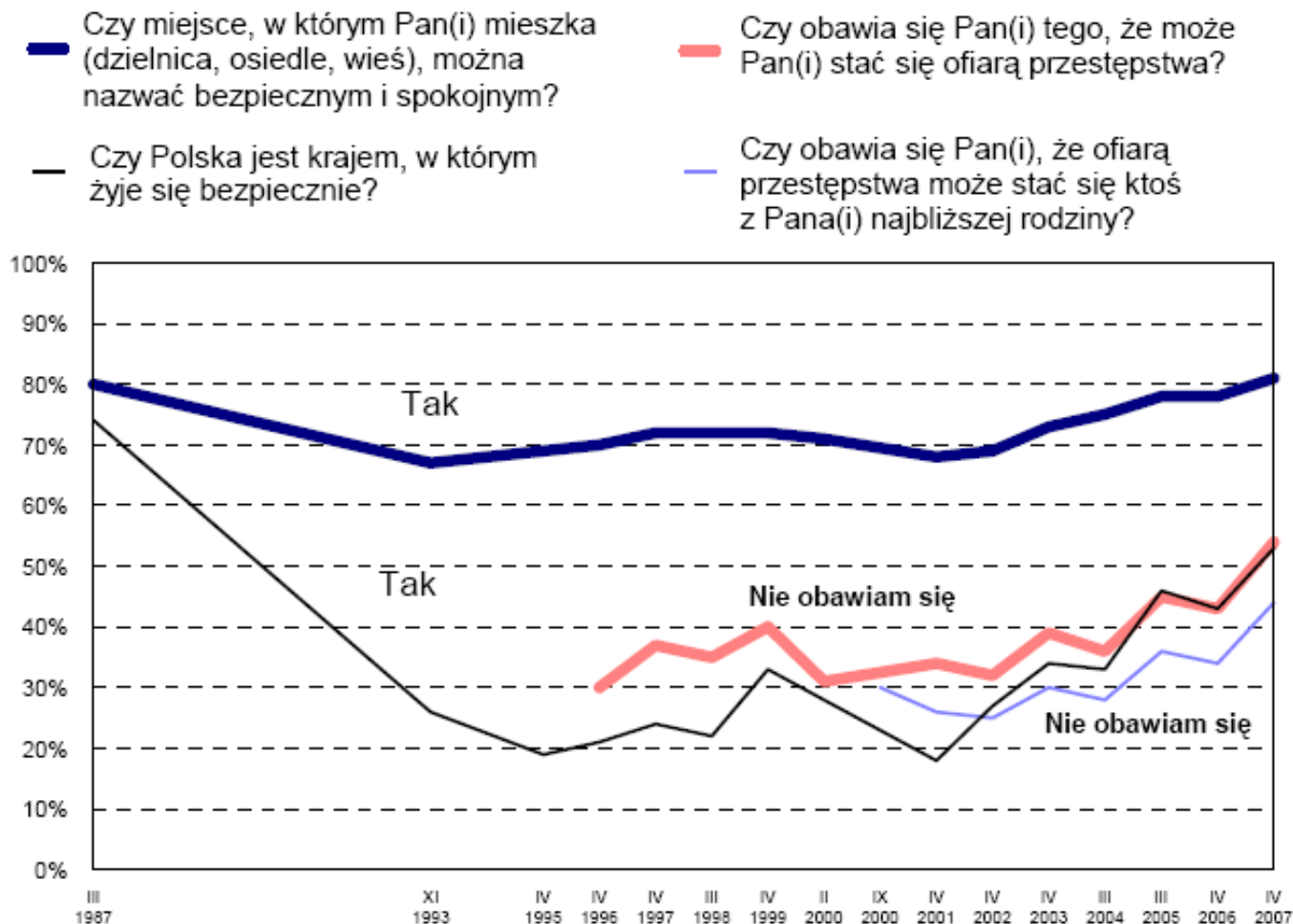
Indeks oceny pracy policji

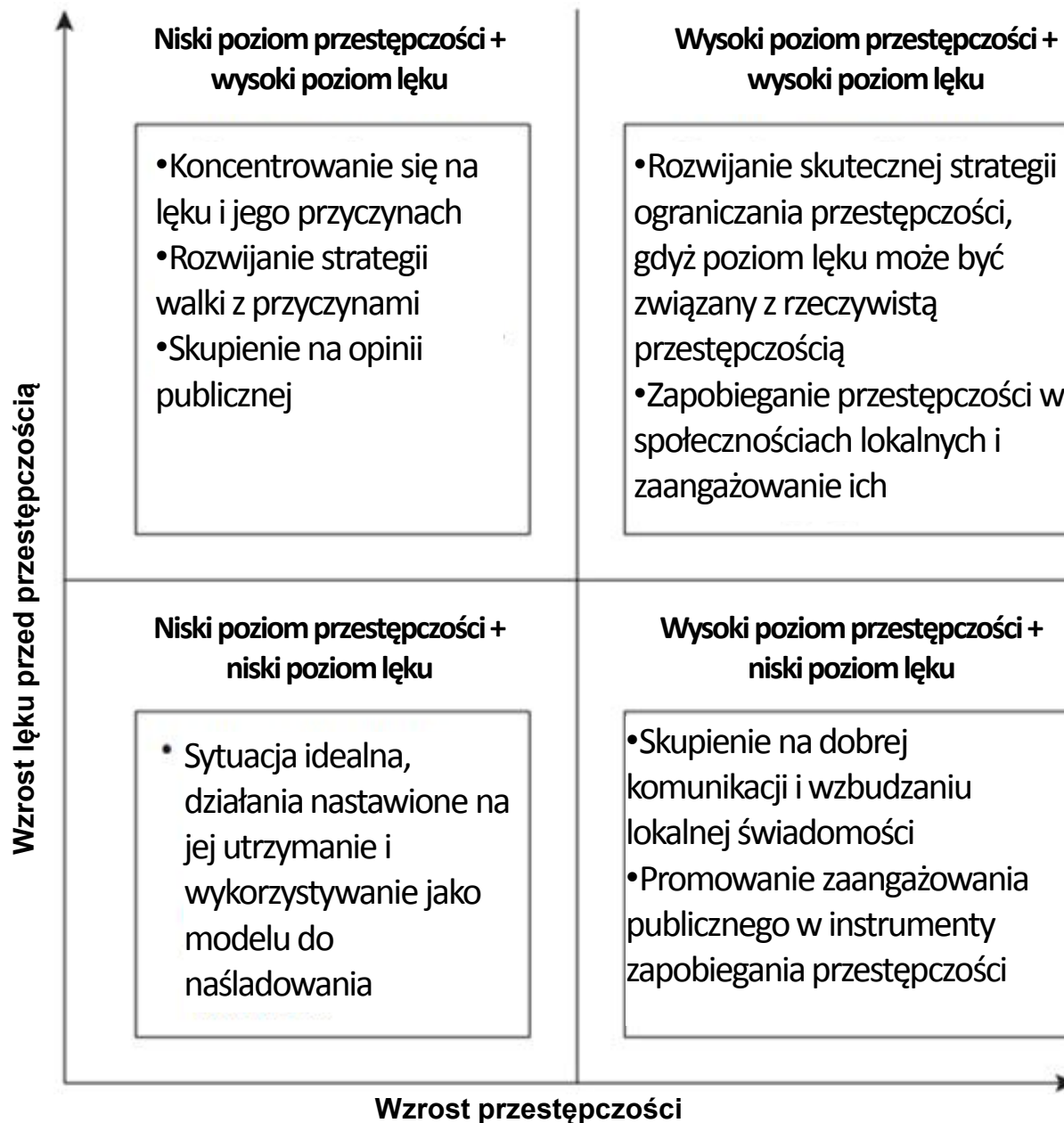
Indeks łączący
zgłaszalność
przestępstw,
zadowolenie z reakcji na
zgłoszenie i ocenę pracy
policji w miejscu
zamieszkania

Obawy obywateli

OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA W POLSCE I POCZUCIE ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Komunikat z badań
CBOS: Czy czujemy się bezpiecznie?
http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2007/K_077_07.PDF

Lęk przed przestępczością i przykładowe strategie przeciwdziałania